

פרשת פקודי - הרב ברוך רוזנבלום שנת תשע"א.

אותם אנשים שתרמו את הזהב, לא ביקשו דין וחשבון. הם לא רצו לדעת לאן הכסף שלהם הולך.

מי היו האנשים שהתלוננו על משה !! אותם אנשים שתרמו את הכסף והנחושת. אותם אנשים שתורמים פעם בשנה 18 ₪ ורוצים קבלה, כדי להזדכות ב- 35% ©

לכן מסר משה רבינו רק את משקל הזהב, מבלי לפרט מה עשו איתו.

עד כאן דברי הספר שנים מקרא.

שואל המהר"ם שפירא מלובלין - בוא ותראה, במעשה העגל הביאו 600,000 איש את נזמי הזהב שלהם וזרקו לאש. למה אף אחד לא בא לאהרן בטענות "איך יכל להיות שמכל הזהב שזרקו יצא רק עגל קטן !! למה אף אחד לא מבקש דין וחשבון !!

ואומר - בטומאה, אף אחד לא יבקש שום דבר. אבל כשמגיעים לעניין של קדושה, שם מבקשים דין וחשבון.

התפארת שלמה, לאדמו"ר מרדומסק, מפרש את הדברים אחרת.

כותב התפארת שלמה - איתא במד"ר שבנ"י היו חושדים את משה שחסר מנדבת המשכן ולקח לעצמו להרוויח מזה. ע"כ הוצרך לחשב את כל הכסף וזהב שהיה במשכן על מה נצרכו. מה מאוד פליאה דבר זה, איך יעלה על הדעת שיהיה להם שום חשד על משרע"ה, אשר כל כסף וזהב שבעולם לא היה חשוב בעיניו לכלום, כי בעת שיצאו ממצרים כולם לקחו בזת מצרים ובזת הים, ומשה רבינו היה נקי כפים, כמ"ש 'ויקח משה את עצמות יוסף עמו. ועליו נאמר 'יחכם לב יקח מצות'. איך היה צריך לעשות עמם חשבון להצדיק נפשו נגדם, אשר ידעו מגודל צדקתו, כמ"ש 'ויסע משה' הסייעם בע"כ. אולם הנ"ל בביאור הענין עפ"י מ"ש בפרשת תרומה, דעיקר המשכן היה מנדבת הרצונות של בני"י מתוכן לבבם לעבודת הבורא ב"ה, כי לולא זאת לא היה אפשרי לבנות המשכן מכספם וזהבם עד אשר יתקנו מקודם על רמ"ח איבריהם להיות קדושים בבחינת המשכן וכליו ...

נוסיף רק עוד נקודה אחת, לפני שניגש לרעיון המרכזי :

כותב הגאון ר' משה פיינשטיין זצ"ל, בספרו **דרש משה** - מכאן צריכים אנו ללמוד, שחובה על כל אדם ואדם לעשות דין וחשבון. משה רבינו ע"ה מסר דין על מלאכת המשכן, כך כל אדם צריך לעשות עם עצמו.

על הדברים הללו, דנים רבותינו דוקא לגבי חודש אדר.

ישנה מחלוקת בחז"ל, מתי נברא העולם :

אומרת הגמרא {מסכת ראש השנה י, ב. יא, א} - **תניא רבי אליעזר אומר בתשרי נברא העולם בתשרי נולדו אבות בתשרי מתו אבות בפסח נולד יצחק בראש השנה נפקדה שרה רחל וחנה בראש השנה יצא יוסף מבית האסורין ברה"ב בטלה**

פרשת השבוע שנקרא בע"ה בשבת זו, פרשת פקודי. מסיימים בס"ד את חומש שמות. נקרא גם בע"ה, את הפרשה הראשונה מתוך ד', הנקראות בחודש אדר - פרשת שקלים.

פותחת הפרשה {לח, כא} **אַלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת אֲשֶׁר פָּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה עֲבַדַת הַלְוִיִּם בְּיַד אֵיתָמָר בִּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן.**

אומר רש"י - אלה פקודי. בפרשה זו נמנו כל משקלי נדבת המשכן, לכסף ולזהב ולנחשת, ונמנו כל כליו לכל עבודתו.

בפרשת הזו, מוסר משה רבינו דין וחשבון על כל הכסף שנתרם למלאכת המשכן, שנאמר {שם, כד} **כָּל הַזֶּהָב הָעָשׂוּי לְמִלְאכָה בְּכָל מִלְאכַת הַקֹּדֶשׁ וַיְהִי זֶה־בַּתְּנוּפָה תִּשְׁעַ וְעֶשְׂרִים כָּפֹר וּשְׁבַע מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ: {כה} וְכֶסֶף פְּקוּדֵי הָעֵדוּת מֵאֹת כָּפֹר וְאַלְף וּשְׁבַע מֵאוֹת וְחֲמִשָּׁה וּשְׁבַעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ ...**

נשאלת השאלה - למה מסר משה רבינו דין וחשבון, על כל פרט ופרט במלאכת המשכן ?

את התשובה לכך, מבארים חז"ל במדרש תנחומא :

אומרים חז"ל {תנחומא, פקודי, אות ז} - **וְלָמָּה עָשָׂה חֲשָׁבוֹן. הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא מְאֻמְנוֹ, שְׁנֵאמַר: בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא (במדבר יב, ז), וּמֹשֶׁה נָתַן חֲשָׁבוֹן? אֵלֶּה מַפְנֵי שְׁמַע לִיצְנֵי הַדּוֹר שֶׁהָיוּ מְשִׁיחִין אַחֲרָיו, שְׁנֵאמַר: וְהָיָה כִּצְאֹת מֹשֶׁה וְגו' וְהִבִּיטוּ אַחֲרָי מֹשֶׁה (שמות לג, ח). וְמָה הָיוּ אוֹמְרִים. רַבִּי יִצְחָק הָיָה דוֹרֵשׁ לְשַׁבַּח* (וכו', כי תשא כז). וְחִבְרוּ מְשִׁיב, רִיקָה, אָדָם שְׁנִתְמַנָּה עַל מִלְאכַת הַמִּשְׁכָּן עַל כְּפָרֵי כֶּסֶף וְעַל כְּפָרֵי זָהָב שְׂאִין לָהֶם חֶקֶר וְלֹא מִשְׁקָל וְלֹא מִנְיָן הָרִי לֹא הוּצִיאוּ קְבֻלוֹת עַל הַתְּרוּמוֹת. כֹּל אֶחָד נָתַן וְהֵלֶךְ, מִה אֲתָה רוֹצֶה, שְׁלֹא יְהִי עֲשִׂיר אֲנִי לֹא רוֹצֶה ח"ו לְדַבֵּר עַל הַצְדִּיק, אֲבָל אֲתָה יוֹדֵעַ אֵיךְ זֶה, מִי שְׂמַתְעֶסֶק עִם כֶּסֶף, תַּמִּיד נִדְבֵק לוֹ מִשֵּׁהוּ? כִּשְׁשֹׁמֵעַ כֹּן, אָמַר חֵיִיכֶם, מִשְׁנֹגְמָרָה מִלְאכַת הַמִּשְׁכָּן אֲנִי נוֹתֵן לָהֶם חֲשָׁבוֹן. כִּיֹּן שְׁנֹגְמָרָה, אָמַר לָהֶם: אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן.**

*במה היה דורש אותו לשבח ? אומר התנחומא {כי תשא, או כז} - **רַבִּי אָמִי דְרֵשׁ לְשַׁבַּח, טוֹבָא לִינוּקְיָא דְהָא קְדִין וְנִקְיָן מֵאוֹשֶׁרֶת הָאֵמָא שׁוֹכְתָה לְהַנִּיק בֵּן כּוּזָה. רַבִּי יִצְחָק דְרֵשׁ לְגַנְאִי: הָיוּ מְסַתְּפְלִין מֵאַחֲרָיו וְאַמְרִין, חֲמִי צוֹאֲרָה, חֲמִי שְׁקָה, אֲכִיל מְדִידָן, שְׁתֵּי מְדִידָן תִּסְתַּכַּל עַל הַעוֹרֵף שְׁלוֹ, תִּסְתַּכַּל עַל שׁוֹקָיו ... בֵּן פּוֹרֵת יוֹסֵף, "נְרָאָה טוֹב". מֵאִיפָּה יֵשׁ לוֹ !! אוֹכֵל מִשְׁלָנוּ, שׁוֹתֵה מִשְׁלָנוּ !**

שואל האבן עזרא - כל הזהב. אמר הגאון למה הזכיר מה עשו בכסף ולא הזכיר מה עשו בזהב התנופה ?

אומר הספר שנים מקרא, תירוץ מאוד מעניין :

כל גבאי צריך שיהיו לו כמה לירות בשחור, כדי שיקוים בו הפסוק {ש"ה א, ה} **שְׁחוּרָה אֲנִי וְנֶאֱוָה** ☺

אם הוא רוצה לתקן את המזגן שהתקלקל, הוא צריך כסף בצד כדי לתפעל את העניינים.

כמה הם נותני הזהב. נותנים את התרומה והולכים. למה !! כי הם מאמינים בגבאי.

עבודה מאבותינו במצרים בניסן נגאלו בתשרי עתידין ליגאל
ר' יהושע אומר בניסן נברא העולם בניסן נולדו אבות בניסן
 מתו אבות בפסח נולד יצחק בר"ה נפקדה שרה רחל וחנה
 בר"ה יצא יוסף מבית האסורין בר"ה בטלה עבודה מאבותינו
 במצרים בניסן נגאלו בניסן עתידין ליגאל.

אומר השפת אמת – כמו שישנם לי ימי הכנה לקראת חודש
 תשרי, כך ניתנו לנו לי ימי הכנה לקראת חג הפסח.

חכמי הקבלה מצאו לכך רמז בפסוק מפרשת מקץ, שם מנסים
 האחים לשכנע את יעקב אבינו שיאפשר להם להוריד את
 בנימין למצרים :

אומרת התורה (בראשית מג, י) **כי לולא התמהמהנו פי עתה
 שבנו זה פעמים.**

אומרים המפרשים – **לולא** אותיות אלול **התמהמהנו** אדם שח"ו
 התעכב בענין התשובה בחודש אלול **פי עתה שבנו** חודש אדר זו
 ההזדמנות מבחינתו לעשות תשובה. הראיה ? $12 = 12$ חודש אדר
פעמים כאשר יש לך את החודש הזה פעמיים, זה הזמן לתשובה.
 שכן אנו אומרים בתפילת ראש חודש **ולכפרת פשעי**.

לכן מזלו של חודש אדר הוא דגים. כי הוא המזל היחיד
 שמופיע בזוג*.

*למרות שיהיו כאלה שיגידו: "לא נכון, יש גם מזל תאומים
 ומאזניים" !? זה לא נכון, כי מאזניים חייבים לשים שנים, וכן גם
 תאומים. אי אפשר לקחת אחד ולומר שזה תאומים או מאזניים, מה
 שאין כן בדגים שהדבר אפשרי.

נשאלת השאלה – למה מזלו של חודש אדר, הוא דוקא דגים ?

אומר הבני יששכר – כי הוא כנגד יוסף הצדיק.

כידוע לכולם, שביוסף לא שלטה עין הרע, כפי שמספרת
 הגמרא {מסכת ברכות כ, א} - ר' יוחנן הוה רגיל דהוה קא אזיל
 ויתבי אשערי דטבילה אמר כי סלקן בנות ישראל ואתיין
 מטבילה מסתכלן בי ונהוי להו זרעא דשפירי כוותי אמרי ליה
 רבנן לא קא מסתפי מר מעינא בישא אמר להו אנא מזרעא
 דיוסף קא אתינא דלא שלטא ביה עינא בישא דכתיב {בראשית
 מט-כב} בן פורת יוסף בן פורת עלי עין ואמר רבי אבהו אל
 תקרי עלי עין אלא עולי עין רבי יוסי ברבי חנינא אמר מהכא
 {בראשית מח-טז} וידגו לרוב בקרב הארץ מה דגים שבים מים
 מכסין עליהם ואין עין הרע שולטת בהם אף זרעו של יוסף אין
 עין הרע שולטת בהם.

היות ויוסף הוציא עצמו ממנין השבטים, והכניס את מנשה
 ואפרים, כנגדם ניתנו שני אדרים. לכן עיקרו של החודש הזה,
 הוא תשובה.

עוד כתוב בהלכה – **אלול ר"ת איש** לרעהו ומתנות לאביונים.

נשאלת השאלה – למה מצאו דוקא את הרמז הזה ?

התשובה פשוטה מאוד – כי זה חלק מהעבודה שיש לנו בחודש
 אלול.

**לאחר ההקדמה הזו, היינו רוצים בס"ד לפתוח בנושא חדש
 ולהרחיב בו :**

אומרת התורה {לט, לב} **ותכל כל עבדת משכן אהל מועד
 ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה' את משה בן עשו: {לג}
 ויביאו את המשכן אל משה את האהל ואת כל פליו קרסיו
 קרשיו בריחיו ועמדיו ואדניו: {לד} ואת מכסה עורת האילים
 המאדמים ואת מכסה ערת התחשים ואת פרכת המסך: {לה}
 את ארון העדות ואת בדיו ואת הכפרת: {לו} את השלחן את כל
 פליו ואת לחם הפנים: {לז} את המנרה הטהרה את נלתיה
 גרית המערכה ואת כל פליה ואת שמן המאור: {לח} ואת מזבח
 הזהב ואת שמן המשחה ואת קטרת הסמים ואת מסך פתח
 האהל: {לט} את מזבח הנחשת ואת מכבר הנחשת אשר לו את
 בדיו ואת כל פליו את הכיור ואת כנו: {מ} את קלעי החצר את
 עמדיה ואת אדניה ואת המסך לשער החצר את מיתריו
 ויתדתיה ואת כל פלי עבדת המשכן לאהל מועד: {מא} את
 בגדי השרד לשרת בקדש את בגדי הקדש לאהרן הכהן ואת
 בגדי בניו לכהן: {מב} ככל אשר צוה ה' את משה בן עשו בני
 ישראל את כל העבדה ...**

יוצא, שהביאו למשה את המשכן מפורק.

נשאלת השאלה – למה הביאו לו את המשכן בחלקים !! לא
 יכלו להקים אותו ולהביא את משה רבינו לביקורת !!

אומר רש"י - **ויביאו את המשכן וגו'**. שלא היו יכולין להקימו,
 ולפי שלא עשה משה שום מלאכה במשכן, הניח לו הקב"ה
 הקמתו, שלא היה יכול להקימו שום אדם, מחמת כובד
 הקרשים שאין כח באדם לזקפן, ומשה העמידו, אמר משה
 לפני הקב"ה, איך אפשר הקמתו על ידי אדם, אמר לו עסוק
 אתה בידך, נראה כמקימו והוא נזקף וקם מאליו, וזהו שנאמר
 הוקם המשכן, הוקם מאליו. מדרש רבי תנחומא (פקודי י"א).

רש"י הביא את הדברים בקיצור, התנחומא מביא אותם בהרחבה :

אומר המדרש {תנחומא, פקודי, אות יא} - **כיון שגמרו מלאכת
 המשכן, היו יושבין ומצפין אימתי תבא שכינה ותשרה בו,
 והיו מצטערין הכל מפני שלא שרתה שכינה עלינו. מה עשו.
 הלכו להם אצל חכמי לב, אמרו להן, ומה אתם יושבין,
 העמידו אתם את המשכן ותשרה שכינה בינותינו. היו
 מבקשים להעמידו, ולא היו יודעין ולא יכולין להעמידו.
 וכשחן חושבין להעמידו, הוא נופל. מיד הלכו להם אצל
 בצלאל ואהליאב, אמרו להם, בואו אתם והעמידו המשכן
 שאתם עשיתם אותו, שפא על ידכם ראוי לעמד. מיד התחילו
 להעמידו ולא יכלו. התחילו מסיחין ומרננין ואומרים: ראוי
 עשה לנו בן עמרם שהוציא את ממוננו במשכן הזה והכניס
 אותנו לכל הטרח הזה ואמר לנו כי הקדוש ברוך הוא יורד מן
 העליונים ושורה בתוך יריעות עזים, שנאמר: ושכנתי בתוכם
 (שמות כה, ח). ולמה לא היו יכולין להעמידו. אלא שהיה
 משה מצר על שלא נשתתף הוא עמהן במלאכת המשכן. כיצד,
 הנדבה נתנה על ידי ישראל, והמלאכה נעשית על ידי בצלאל
 ואהליאב וחכמי לב ...**

צריך לדעת, שמשה רבינו לא עשה שום דבר במשכן :

אומר המדרש {ויקרא רבה, פרשה א, אות ו} - **לפי שהיתה נפשו
 של משה עגומה עליו, ואמר הכל הביאו נדבתן למשכן ואני לא
 הבאתי, אמר לו הקדוש ברוך הוא חייך שדבורך חביב עלי
 יותר מן הכל, שמפלן לא קרא הדבור אלא למשה, ויקרא אל
 משה.**

עוזרו אינו יכול לו כו'. וצוה שתהיה הקמת המשכן על ידי משה מסכים לדברי המדרש האומר שהעולם נברא בזכות משה שנאמר בראשית ברא אלהים בזכות משה שנקרא ראשית שנאמר (דברים לג.כא) וירא ראשית לו. ואם כן דומה כאילו משה הקים את העולם, כך המשכן שהיה בנוי בתבנית העולם הוקם על ידי משה, וכמו שבראשית ברא העולם כך ביום החדש הראשון הוקם המשכן ולדעת רז"ל (תוי"כ שמיני א.) היה יום זה שמיני למלואים ואותו יום נטל עשרה עטרות ראשון למעשה בראשית כו' עיין בילקוט פרי' שמיני (תקכ.).

יוצא, שעל האדם מוטלת חובת ההשתדלות – תתחיל, והקב"ה יעזור !

עד כאן דברנו הנפלאים של הכלי יקר, ומתחילתו היינו רוצים לפתוח נושא חדש :

מסיימים בס"ד את חומש שמות. חומש שמות פותח בהולדתו של משה רבינו. משה רבינו נולד, וכעבור ג' חודשים אמו שמה אותו בתיבה ביאור, ובתיה בת פרעה הגיעה לרחוץ ביאור.

אומרת התורה { שמות ב, ה } **וַתֵּרֶד בַּת פַּרְעֹה לְרַחֵץ עַל הַיָּאֵר וַנְּעַרְתֶּיהָ הַלֵּכֶת עַל יַד הַיָּאֵר וַתֵּרָא אֶת הַתִּבְיָה בַּתֹּדֶף הַסּוּף וַתִּשְׁלַח אֶת אֲמָתָהּ וַתִּקְחָהּ {ו} וַתִּפְתַּח וַתֵּרָאָהּ אֶת הַיֶּלֶד וְהִנֵּה נֶעֱר בֵּכָה וַתַּחְמַל עָלָיו וַתֹּאמֶר מִיֶּלְדֵי הָעִבְרִים זֶה: {ז} וַתֹּאמֶר אַחֲתוֹ אֵל בַּת פַּרְעֹה הַאֲלֹף וַקְרָאתִי לָךְ אִשָּׁה מִיִּנְקַת מִן הָעִבְרִית וַתִּינַק לָךְ אֶת הַיֶּלֶד: {ח} וַתֹּאמֶר לָהּ בַת פַּרְעֹה לְכִי וַתֵּלֶךְ הָעֲלֵמָה וַתִּקְרָא אֶת אִם הַיֶּלֶד: {ט} וַתֹּאמֶר לָהּ בַת פַּרְעֹה הַיְלִיכִי אֶת הַיֶּלֶד הַזֶּה וְהִינְקָהוּ לִי וְאֲנִי אֶתֵּן אֶת שְׂכָרְךָ וַתִּקַּח הָאִשָּׁה הַיֶּלֶד וַתִּינְקָהוּ: {י} וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַתִּבְאֶהוּ לְבַת פַּרְעֹה וַיְהִי לָהּ לְבֵן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מֹשֶׁה וַתֹּאמֶר כִּי מִן הַמַּיִם מָשִׂיתָהוּ.**

אומרת הגמרא {מסכת מגילה יג, א} - { שמות ב-ה } **וּתְרַד בַּת פַּרְעֹה לְרַחֵץ עַל הַיָּאֵר וְאִמְרָא רַבִּי יוֹחָנָן שִׁירְדָה לְרַחוּץ מִגִּילּוּלֵי בֵית אֲבִיהָ**

אומרת הגמרא {מסכת סוטה יב, ב} - { שמות ב-ה } **וַתֵּרָא אֶת הַתִּבְיָה בַתֹּדֶף הַסּוּף כִּיּוֹן דַּחְזוּ דְקָא בְעוּ לְאַצּוּלֵי לְמִשָּׁה אִמְרוּ לָהּ גְבִירַתְנוּ מְנַהֲגוּ שֶׁל עוֹלָם מֶלֶךְ בָּשָׂר וְדָם גּוֹזֵר גְּזִירָה אִם כָּל הָעוֹלָם כּוֹלוּ אִין מְקַיִמִין אוֹתָהּ בְּנִי וּבְנֵי בֵיתוֹ מְקַיִמִין אוֹתָהּ וְאֵת עוֹבְרַת עַל גְּזִירַת אֲבִיךָ בָּא גְבִירָאֵל וְחַבְטָן בְּקַרְעָה. וַתִּשְׁלַח אֶת אֲמָתָהּ וַתִּקְחָהּ ר' יְהוּדָה וְר' נַחֲמִיָּה חַד אִמְרָא יָדָה וְחַד אִמְרָא שִׁפְחָתָה.**

נשאלת השאלה – מה היה המרחק בין ידה של בתיה בת פרעה, ובין התיבה ?

אומרים חז"ל – 60 אמה.

נשאלת השאלה – אם המרחק כזה גדול, מה הטעם בכלל לנסות ולהגיע !?

יהודי אחד ניסה לומר לי יסוד, שהרעיון שלו מאוד מצא חן בעיני :

יהודי אחד קיבל לעשות הגבהה, בבית כנסת אחד. ניגש לספר תורה והרים. צד שמאל של הספר תורה, היה קצת יותר כבד מצד ימין, וכתוצאה מכך, הוא נטה לצד שמאל ועמד ליפול. ברגע האחרון הוא התעשת, והתייצב. באותו זמן שהספר נטה ליפול, כל האנשים שהיו בבית הכנסת הרימו ידיים.

מנסיים המפרשים להבין, מדוע לא נתן משה רבינו שום נדבה למשכן.

אומר המאור שבתורה {סוף פרשת פקודי} – אם בניית המשכן באה לכפרת חטא העגל, היחיד שלא היה לו קשר לחטא העגל היה משה רבינו. ולכן הוא לא הביא תרומות למשכן !

לא רק שמשה רבינו לא נתן שום נדבה למשכן, הוא גם לא עשה שום דבר למלאכת המשכן :

אומר המדרש { שמות רבה, פרשה מ, אות ב } - **אֵתָהּ מוֹצֵא פְּשָׁעָהּ מִשָּׁה לְמָרוֹם הָרָאָה לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כָּל כְּלֵי הַמִּשְׁכָּן וְאִמְרָא לוֹ כֵּךְ וְכֵךְ עָשָׂה { שמות כה, לא } : וְעִשִׂיתָ מְנֻרָת, { שמות כה, כג } : וְעִשִׂיתָ שְׁלֶחַן, { שמות ל, א } : וְעִשִׂיתָ מִזְבֵּחַ, כֵּךְ כָּל מַעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן. בָּא מִשָּׁה לִירֵד סְבוּר שֶׁהוּא עוֹשֶׂה אוֹתוֹ, קָרָא לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר לוֹ מִשָּׁה מִלֶּךְ עִשִׂיתִיךָ אִין דְּרָךְ הַמִּלֶּךְ לַעֲשׂוֹת דָּבָר, אֵלָא גּוֹזֵר וְאַחֲרִים עוֹשִׂים, אִף אֵתָהּ אִין לָךְ רְשׁוֹת לַעֲשׂוֹת דָּבָר אֵלָא אָמַר לָהֶם וְהֵם עוֹשִׂין ...**

נחזור לדברי התנחומא {פקודי, אות יא} - **וּלְפִי שֶׁהִיָּה מִשָּׁה מִצָּר, הָעֲלִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵהֶם וְלֹא הָיוּ יְכוּלִין לְהַעֲמִידוֹ. כִּיּוֹן שֶׁהִיָּחוּ פְּנִיָּהֶם מִכָּל מְקוֹם וְלֹא הָיוּ יְכוּלִין לְהַעֲמִידוֹ, נִכְנְסוּ כָּל יִשְׂרָאֵל אֲצַל מִשָּׁה, אָמְרוּ, מִשָּׁה רַבְּנוּ, כָּל מַה שְׂאִמְרַתְךָ לָנוּ עֹשִׂינוּ, וְכָל מַה שְׂצוּיָתְנוּ לָתֵן וְלִהְיוֹצִיא נִתְּנוּ הַכֵּל, וְהָרִי כָּל הַמְּלָאכָה לְפָנֶיךָ, שְׂמָא חֲסֵרְנוּ שׁוּם דָּבָר אוֹ וַתֵּרְנוּ עַל כָּל מַה שְׂאִמְרַתְךָ לָנוּ, רָאָה הַכֵּל לְפָנֶיךָ. וְהָיוּ מְרָאִין לוֹ כָּל דָּבָר וְדָבָר, שְׂנֵאֲמַר: וַיְבִיאֵהוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מִשָּׁה וְגו'. וְכַתִּיב: וַיֵּרָא מִשָּׁה אֶת כָּל הַמְּלָאכָה וְגו'. אָמְרוּ לוֹ: לֹא כֵךְ וְכֵךְ אִמְרַתְךָ לָנוּ לַעֲשׂוֹת. אָמַר לָהֶם: הֵן. וְכֵן עַל כָּל דָּבָר וְדָבָר. אָמְרוּ לוֹ: וְאִם כֵּן לְמַה אִינוּ עוֹמְדִים, שֶׁהָרִי כְּבֵר נִצְטַעְרוּ בְּצַלָּל וְאֵהֲלִיאֵב וְכָל חַכְמֵי לֵב לְהַעֲמִידוֹ וְלֹא הָיוּ יְכוּלִין. וְהִיָּה מִשָּׁה מִצָּר עַל דָּבָר זֶה, עַד שְׂאִמְרָא לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִשָּׁה, לְפִי שֶׁהִיָּיתָ מִצָּר שְׁלֹא הָיָה לָךְ עֲשִׂיָּה וְלֹא חֶלֶק בְּמְלָאכַת הַמִּשְׁכָּן, לְפִיכֵךְ לֹא יָכֹלוּ אוֹתָן חַכְמֵים לְהַעֲמִידוֹ, בְּשִׁבְלֶךָ, כְּדֵי שֶׁיִּדְעוּ כָּל יִשְׂרָאֵל, שְׂאִם עַל יָדֶךָ אִינוּ עוֹמְדִים, שׁוּב אִינוּ עוֹמְדִים לְעוֹלָם, וְאִנִּי כּוֹתֵב לוֹ הַקְּמָה אֵלָּא עַל יָדֶיךָ, שְׂנֵאֲמַר: וַיִּקַּם מִשָּׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן. וְכֵן הוּא אוֹמֵר, וַיִּדְבֵר ה' אֶל מִשָּׁה, בַּיּוֹם הַחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַחַד לַחֲדָשׁ תִּקַּים אֶת מִשְׁכַּן אֹהֶל מוֹעֵד. אָמַר מִשָּׁה, רַבְּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אִנִּי יוֹדֵעַ לְהַעֲמִידוֹ. אָמַר לוֹ: **עֲסַק בְּיָדֶיךָ וְאֵתָהּ מְרָאָה לְהַעֲמִידוֹ וְהוּא עוֹמְדֵי מֵאֲלִין**, וְאִנִּי כּוֹתֵב עָלֶיךָ שְׂאֵתָהּ הַקְּמָתוֹ, שְׂנֵאֲמַר: וַיְהִי בַחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן בְּשִׁנָּה הַשְּׁנִייתָ בְּאַחַד לַחֲדָשׁ הוֹקֵם הַמִּשְׁכָּן. וְכֵי הַעֲמִידוֹ. מִשָּׁה, שְׂנֵאֲמַר: וַיִּקַּם מִשָּׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן.**

יוצא, שמשה רבינו לא עשה כלום למלאכת המשכן. הוא שם רק את ידו, והמשכן עמד מאליו.

נשאלת השאלה – למה היה צריך משה רבינו לשים את ידו בשביל שיעמוד המשכן ? מה מונח כאן ?

אומר הכלי יקר {מ, ב} - **בַּיּוֹם הַחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַחַד לַחֲדָשׁ תִּקַּים אֶת מִשְׁכַּן אֹהֶל מוֹעֵד** כתיב בפרשה שלשה פעמים לשון הקמה, א' תקים את המשכן, ב' הוקם המשכן, ג' ויקם משה, וארז"ל (ויק"ר נב.ד) שהיו ישראל וכל חכמי לב מקימים את המשכן ולא יכלו להקימו אמר הקב"ה עסוק אתה בהקמתו והוא עומד מאליו שנאמר הוקם מאליו משמע, ויש בזה רמז לכל המעשים אשר האדם עושה כי קצרה יד האדם להשלימים החל וגמור אלא האדם הוא המתחיל וה' יגמור על ידו, וכן ארז"ל (קידושין ל:) כנגד היצר הרע אלמלא הקדוש ברוך הוא

"למה הרמתם ידיים, זה היה עוזר במשהו ?!"

"לא. אבל אין לך שליטה על זה"

אמר לי היהודי: "אותו הדבר עם בתיה בת פרעה. מתוך אינסטינקט היא שלחה את היד ..."

רעיון נחמד ... אבל רבותינו עומדים על הדבר :

כותב הדעת זקנים מבעלי התוספות - ותשלח את אמתה.

בסוטה פליגי ר' יהודה ור' נחמיה חד אמר שפחתה וחד אמר אמתה ופריך למ"ד שפחתה הא קאמר שבא גבריאל וחבטן בקרקע ומשני דשייר לה חדא דלאו אורחא דבת מלכא למיקם לחודה ולמד"ר אמתה היה לו לכתוב ידה הא קמ"ל שנשתרבב אמתה עד ששים אמות וכן אתה מוצא בשני רשעים שברת אל תיקרי שברת אלא שרבת ורמז לדבר כי מן המים משיתהו [נ] דמן המים וי' דמשיתהו יתרים הם הרי ששים. וכן בשני רשעים יכול לכתוב שן רשע שברת [י' דשני וי"ם] דרשעים יתרים הם שעולים בין כלם ששים.

בתיה בת פרעה שולחת את ידה לתיבה, מביאה אותה אליה, והיד מתקפלת חזרה.

בתיה בת פרעה נותנת לילד שם - 'משה'.

נשאלת השאלה - למה דוקא בשם 'משה' ?

אומר המדרש {ויקרא רבה, פרשה א, אות ג} - עֲשֵׂה שְׁמוֹת נִקְרְאוּ לוֹ לְמֹשֶׁה: יֶרֶד: חֶבֶר: יְקוֹתֵיאל: אֲבִי גְדוֹר: אֲבִי סוֹכוֹ: אֲבִי זְנוּחַ. רַבִּי יְהוּדָה בְּרַבִּי אֱלֵעָזַי אָמַר אֵף טוֹבִיָּה שְׁמוֹ, הָדָא הוּא דְכָתִיב (שמות ב, ב): וְתָרָא אֶתְּוּ אֶתְּוּ כִּי טוֹבִיָּה הוּא. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בְּרַ אֲמִי אָמַר אֵף שְׁמַעִיָּה שְׁמוֹ. אֶתְּוּ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בְּרַ נְחֻמִּיָּה וּפְרָשׁ הַדִּין קָרָא (דברי הימים א כד, ו): וַיִּכְתְּבֶם שְׁמַעִיָּה בֶן נְתַנְאֵל הַסּוֹפֵר וְגו', שְׁמַעִיָּה, שְׁשֻׁמַע יָהּ תִּפְלְתוּ. בֶּן נְתַנְאֵל וְגו' בֶּן שְׁנַתְנָה לוֹ תוֹרָה מִיַּד לִיד. הַסּוֹפֵר, שְׁהִיָּה סוֹפְרָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל. הַלּוּי, שְׁהִיָּה מִשְׁבֹּטוֹ שֶׁל לוּי. לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים, לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּבֵית דִּינּוֹ. וְצָדוֹק, זֶה אֶהְרֹן הַכֹּהֵן. וְאַחִימֶלֶךְ, שְׁהִיָּה אַחִיו שֶׁל מֶלֶךְ. בֶּן אֲבִיתָר, שְׁוֹתֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל יָדָיו מַעֲשֵׂה הָעֵגֶל. רַבִּי תַנְחוּמָא בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קַרְחָה אָמַר אֵף לּוּי הִיָּה שְׁמוֹ עַל עֶקֶר מִשְׁפַּחְתּוֹ (שמות ד, יד): הֲלֹא אֶהְרֹן אַחִידֵךְ הַלּוּי. וּמֹשֶׁה, הִרִי עֲשֵׂרָה, אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה חֵידֵךְ מִכָּל שְׁמוֹת שֶׁנִּקְרְאוּ לָךְ אִינִי קוֹרָא אוֹתָךְ אֶלָּא בְּשֵׁם שֶׁקָּרָאתָךְ בְּתִיָּה בַת פְּרָעָה (שמות ב, י): וְתִקְרָא שְׁמוֹ מֹשֶׁה, וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה.

הרי הקב"ה גרם ליד של בתיה בת פרעה להתארך. בלעדי הנס שעשה לה הקב"ה היא לעולם לא היתה מצליחה להוציא אותו מן היאור.

נשאלת השאלה - למה נאמר {שמות ב, י} וְתִקְרָא שְׁמוֹ מֹשֶׁה וְתֹאמַר כִּי מִן הַמַּיִם מִשִּׁיתָהוּ ?! הקב"ה הוציא אותו, לא את !

שאלה נוספת - אם רצה הקב"ה שבתיה בת פרעה תוציא אותו מן המים, למה היה צריך להאריך את ידה בששים אמה ?! לא היה פשוט יותר לשלוח רוח צפונית-מערבית שתדחוף את התיבה עד אליה ?!

אומר החפץ חיים {פרשת שמות} - ואצל בתיה בת פרעה כתיב בפסוק {ב, ה} וְתִשְׁלַח אֶת אֶמְתָּהּ וְתִקְחָהּ, וּבְרַשׁ"י מהגמרא

{סוטה יב, ב} אמתה, ידה, ונשתרבבה ידה אמות הרבה. ע"כ. והנה אעפ"י שידעה בת פרעה מדת ידה, שמן הנמנע לפטה יותר מכפי מדתה, ושבושם אופן לא תשיג בידה את התבה ששטה בתוך האגם, מ"מ לא נמנעה משלוח את ידה להצילו, וסוף דבר היה להצלה, ואפילו אם לפי ראות עיני האדם לא יעלה בידו בדרך הטבע להצילו, מ"מ בל יניח ידו ובל יעמוד מנוגד, אלא יתעסק בהצלה עד מקום שידו מגעת, ומשם ואילך תעשה מלאכת ההצלה מאליה בדרך נס. או היד תשתרבב, או התבה תתקרב ביותר אל החוף, וכן הוא טבע הנס, שמופיע תמיד בתור מלואים להשתדלות הטבעית שקדמה לה ...

עד כאן דברי החפץ חיים {פרשת שמות}.

בא הספר אמרי דוד, לגאון ר' דוד הקשר, ומביא שיחה שהיתה לו עם הרבי מפוניבז' {הרב כהנמן, תלמידו של החפץ חיים} :

אומרת התורה {פרשת ניצבים ל, יא} כִּי הַמְצִינָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אֲנֹכִי מַצְוֶה הַיּוֹם לֹא נִפְלְאת הוּא מִמֶּךָ וְלֹא רַחֲקָה הוּא: {יב} לֹא בְּשָׁמַיִם הוּא לֹאמַר מִי יַעֲלֶה לָנוּ הַשָּׁמַיִמָּה וַיִּקְחֶהָ לָנוּ וַיִּשְׁמַעֲנוּ אֹתָהּ וְנַעֲשֶׂנָה: {יג} וְלֹא מֵעַבְרָ לָיִם הוּא לֹאמַר מִי יַעֲבֹר לָנוּ אֶל עֵבֶר הַיָּם וַיִּקְחֶהָ לָנוּ וַיִּשְׁמַעֲנוּ אֹתָהּ וְנַעֲשֶׂנָה.

אומרת הגמרא {מסכת עירובין נה, א} - דאמר אבדימי בר חמא בר דוסא מאי דכתיב {דברים ל-יב} לא בשמים היא ולא מעבר לים היא לא בשמים היא שאם בשמים היא אתה צריך לעלות אחריה ואם מעבר לים היא אתה צריך לעבור אחריה.

ראיתם פעם מישהו שעלה לשמים עם סולם ?!

אני דוקא ראיתי הרבה אנשים שעלו על סולם, נפלו, ועלו לשמים ☺

בפועל, אין עלייה לשמים עם סולם.

נשאלת השאלה - אז מה פירוש 'מי יעלה לנו השמימה', איד אפשר לעלות לשמים ?!

מספר הרב פינקוס זצ"ל, שהיה עשיר אחד שהציע \$100,000 למי שיעלה לקומה 100 בבניין empire building .

אמר העשיר: "מי שיעלה תוך חצי שעה לקומה 100, מקבל את הפרס !"

עברו שם שני בני אדם. אמר אחד מהם: "עזוב ... מי יצליח לעשות את זה ?! סתם הוא לא מציע סכום כזה !"

אמר לו השני: "מה אכפת לי לנסות ?! מקסימום עליתי 70 קומות ..."

מאפסיים את השעון ... "צא לדרך !!!"

התחיל לרוץ ... קומה 10 ... 20 ... 80 ... אין יותר מדרגות !

"80 קומות עליתי ועכשיו אין מדרגות ?!" ☹

פתאום הוא רואה מעלית !

נכנס מהר, לוחץ 'קומה 100' ועולה תוך 20 שניות ... הצליח להגיע בזמן !

אומר הרב פינקוס – רוב בני האדם לא ינסו בכלל. אבל היה בן אדם שניסה, הגיע לקומה 80, משם אומר לו הקב"ה: "מכאן אני לוקח אותך עם מעלית".

אומרת התורה: **"מי יעלה לנו השמימה"** – לא ביקשתי ממך לעלות לשמים. תעשה סולם!

מה האורך של הסולם שאתה יכל לעשות !?

"4 מטר"

"תעשה 4 מטר"

"ואיך אגיע לשמים !?"

"לא תגיע עם הסולם. אבל אני רוצה לראות מה אתה עושה בשביל לנסות להגיע"

התורה נמדדת, לפי מידת ההשקעה של האדם ברוחניות !

אלו דברי מדרש מפורשים :

אומרת הגמרא {מסכת תענית כד, ב} - **אמר רב יהודה אמר רב בכל יום ויום בת קול יוצאת ואומרת כל העולם כולו ניזון בשביל חנינא בני וחנינא בני דיו בקב חרובים מע"ש לע"ש.**

עוד מספרת הגמרא {שם, כד, ב- כה, א} - **אמר רב יהודה אמר רב בכל יום ויום בת קול יוצאת ואומרת כל העולם כולו ניזון בשביל חנינא בני וחנינא בני דיו בקב חרובים מע"ש לע"ש,**

משפחת בן דוסא לא היו אוכלים שום דבר מלבד חרובים הוה **רגילא דביתהו למיחמא תנורא כל מעלי דשבתא ושדייא אקטרתא** בכל ערב שבת, הרבנית בן דוסא היתה רגילה לחמם את התנור, כדי שיוציא עשן **משום כיסופא הוה לה** מרוב הבושה שהיתה לה מפני השכנות **הך שיבבתא בישתא אמרה** אותה שכנה "טובה" אמרה **מכדי ידענא דלית להו ולא מידי מאי כולי האי** הרי אני יודעת שאין לרבנית כסף לקנות אפילו קמח. מאיפה כל הניחוחות שיוצאים מביתה !? אני חייבת לבדוק את הענין! **אזלא וטרפא אבבא** הלכה אותה שכנה ונכנסה למטבח של הרבנית בן דוסא **איכספא ועיילא לאינדרונא** ראתה אותה הרבנית בן דוסא, ומרוב הבושה שלא תראה שאין כלום בתנור, קפצה לתוך החדר שלא תראה אותה **איתעביד לה ניסא** נעשה לה נס **דחזיא לתנורא מלא לחמא** פתחה השכנה את התנור, וראתה שכולו לחמים ! **ואגנא מלא לישא** והקערה של הבצק מלאה עישה ! **אמרה לה** צעקה לה השכנה **פלניתא פלניתא אייתי מסא דקא חריך לחמיך** תביאי משהו להוציא את החלות הם עומדות להישרף !!! **אמרה לה** הרבנית בן דוסא **אף אנא להכי עיילי** בדיוק באתי להוציא אותם... **תנא אף היא להביא מרדה נכנסה מפני שמלומדת בנסיים.**

ממשיכה הגמרא ומספרת מעשה נוסף {מסכת תענית כה, א} - מעשה בבתו של ר' חנינא בן דוסא **חד בי שמשו** ערב שבת אחד **חזייה לברתיה דהוות עציבא** ראה ר' חנינא בן דוסא את בתו עצובה **אמר לה בתי למאי עציבת אמרה ליה כלי של חומץ נתחלף לי בכלי של שמן והדלקתי ממנו אור לשבת** בטעות הדלקתי נרות שבת עם חומץ ולא עם שמן **אמר לה בתי מאי איכפת לך** מה את דואגת !? **מי שאמר לשמן וידלוק הוא יאמר לחומץ וידלוק תנא היה דולק והולך כל היום כולו עד שהביאו ממנו אור להבדלה.**

מספר המדרש {קהלת רבה, פרשה א, אות א} - **מעשה ברבי חנינא בן דוסא שראה בני עירו מעלין נדרים ונדבות לירושלים, אמר הכל מעלין לירושלים נדרים ונדבות ואני איני מעלה דבר, מה עשה, יצא למדבריה של עירו וראה שם אבן אחת, ושבתה וסתתה ומרקה, ואמר הרי עלי להעלותה לירושלים, בקש לשכר לו פועלים, נזדמנו לו חמשה בני אדם, אמר להן מעלין לי אתם אבן זו לירושלים, אמרו לו תן לנו חמשה סלעים ואנו מעלים אותה לירושלים, בקש לתן להם ולא נמצא בידו דבר לשעה, הניחוהו והלכו להם, זמן לו הקדוש ברוך הוא חמשה מלאכים בדמות בני אדם, אמר להם אתם מעלין לי אבן זו, אמרו לו תן לנו חמשה סלעים ואנו מעלין לך אבנד לירושלים, ובלבד בתנאי שתתן ידך ואצבעך עמנו שתשים איתנו יד ונעלה אותה ביחד לירושלים ! נתן ידו ואצבעו עמהם ונמצאו עומדים בירושלים, בקש לתן להם שכרן ולא מצאו, נכנס ללשכת הגזית ושאל בשבילם, אמרו לו דומה שמלאכי השרת העלו אבנד לירושלים, וקראו עליו המקרא הזה: חזית איש מהיר במלאכתו לפני מלכים יתיצב, קרי ביה לפני מלאכים יתיצב.**

שואל החפץ חיים - בשביל מה הם צריכים את העזרה שלו, הרי מדובר במלאכים !?

אתה רוצה לעשות משהו ברוחניות - לשים את היד אתה יכל !? לתת חמשה סלעים אתה יכל !?

"כן"

את השאר תשאיר לקב"ה !

רבותי, ר' חנינא בן דוסא יכל להשתמש במעשי ניסים, אבל הוא לא רצה :

מספרת הגמרא {שם כה, א} - **ר' חנינא בן דוסא הוה ליה הנך עיזי** לר' חנינא בן דוסא היו עיזים **אמרו ליה** באו אליו השכנים ואמרו לו **קא מפסדן** העיזים שלך אוכלות בשדות זרים **אמר להם** ר' חנינא בן דוסא **אי קא מפסדן ניכלינהו דובי** העיזים שלי לא נוגעות באוכל שלא שלהם. אם הם באמת אכלו, יבואו דובים ויטרפו אותם **ואי לא ואם לא כל חזא וחזא תיתי לאורתא דובא בקרנייהו** כל אחד מהעיזים שלי יביא בערב דוב בקרניו. וכך היה **לאורתא אייתי** בערב הביאה **כל חזא וחזא דובא בקרנייהו** כל עז ועז דוב בקרניה.

אה, אז למה הביאו העיזים דב בקרניהם !? כדי שלא יהיה חילול ה', ר' חנינא בן דוסא עשה פעולה.

איזו אמונת חכמים היתה אז בדורם !

מעשה נוסף שמביאה הגמרא {שם} - **הוה ליה היא שיבבתא דקא בניא ביתא ולא מטו כשורי** שכנתו של ר' חנינא בן דוסא רצתה להחליף את קורות הבית. התברר לה שהמידות שנתנה לנדר לא היו טובות **אתיא לקמיה** רצה לר' חנינא בן דוסא **אמרה ליה** וסיפרה לו **ביתי ביתי ולא קמטו כשוראי** נתתי לנדר מידות לא נכונות, כל הרעפים נפלו ונשברו ...

רבותי, אני רוצה לשאול שאלה - הלכתם לנגריה כדי לקנות קורות עץ לסוכות. נתתם מידות לנדר והוא חותך לכם לפי המידות... חזרתם הביתה ואתם מבינים שנתתם מידות לא נכונות. מה תעשו !? אתם תלכו לבית של הרב וואזנר !?

"לא".

אם אלה הם פני הדברים, נוכל לעמוד על יסוד נפלא שמופיע בספר המאור שבתורה :

לאיפה תלכו ??? תחזרו בחזרה לנגריה, לא !!

אותה אישה לא חוזרת לנגר. למי היא הולכת !! לר' חנינא בן דוסא... "כבוד הרב, חתכו לי קצר!"

מה הרב אשם שחתכו קצר !!

בדורות ההם לא היו שאלות. חתכת קצר, למי הולכים !! לרב !

ממשיכה הגמרא - אמר לה שאל אותה ר' חנינא בן דוסא מה שמך איך קוראים לך ? אמרה ליה איכו. אמר איכו נימטו כשורידך התארכו קורותיך ! תנא הגיעו עד שיצאו אמה לכאן ואמה לכאן ויש אומרין סניפין עשאום. תניא פלימו אומר אני ראיתי אותו הבית והיו קורותיו יוצאות אמה לכאן ואמה לכאן ואמרו לי בית זה שקירה ר' חנינא בן דוסא.

נשאלת השאלה – מה רצו חז"ל ללמד אותנו ?

אומרים חז"ל – ברוחניות, תעשה מה שאתה יכול, והקב"ה ישלים את המלאכה !

אם אלה הם פני הדברים, נוכל להבין רעיון נפלא :

בליל הסדר בע"ה, נסב כולנו על שולחן הפסח, ונשיר בסיום :
 "וְאֵתָא הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשָׁחַט לְמַלְאָךְ הַמּוֹת"

אומרת הגמרא {מסכת סוכה נב, א} - לעתיד לבא מביאו הקב"ה ליצר הרע ושוחטו בפני הצדיקים ובפני הרשעים צדיקים נדמה להם כהר גבוה ורשעים נדמה להם כחוט השערה הללו בוכין והללו בוכין צדיקים בוכין ואומרים היאך יכולנו לכבוש הר גבוה כזה ורשעים בוכין ואומרים היאך לא יכולנו לכבוש את חוט השערה הזה ואף הקב"ה תמה עמהם שנאמר {זכריה ח-ו} כה אמר ה' צבאות כי יפלא בעיני שארית העם הזה בימים ההם גם בעיני יפלא א"ר אסי יצה"ר בתחילה דומה לחוט של בוכיא ולבסוף דומה כעבותות העגלה שנאמר {ישעיה ה-ח} הוי מושכי העון בחבלי השוא וכעבות העגלה חטאה.

שואל המהרש"א - על מה הצדיקים בוכים !! הם צריכים לשמוח שהם התגברו עליו !

יש מפרשים – הם בכו משמחה.

אומר החיד"א {מראית העין} – ירדנו לעולם הזה כדי לקיים מצוות, וכדי שלא נעלה לעולם הבא ונקבל 'נְהַמָּא דְכְסוּפָא'.

כשמגיעים הצדיקים לעולם הבא, הם מגלים שכל ההתגברות שלהם על יצר הרע, היתה ברובה לא שלהם, אלא הקב"ה עזר להם, שנאמר "אלמלא הקב"ה עוזרו, אינו יכול לוי"

אומרים הצדיקים – יוצא שבכל פעולה שניצחנו, 10% זה אנחנו ו- 90% זה הקב"ה. זה שוב 'נְהַמָּא דְכְסוּפָא' !

מיד הם פורצים בבכי : "בשביל מה ירדנו לעולם הזה ?!"

אומר להם הקב"ה : "לא קיבלתם שום 'נְהַמָּא דְכְסוּפָא'. אתם עשיתם את ההשתדלות המירבית, מעלה אני עליכם כאילו עשיתם את הכל בעצמכם !"

אומר המדרש {ויקרא רבה, פרשה יט, אות ב} - אָמַר רַבִּי אֲמִי (משלי כד, ז) : רָאמוֹת לְאֹיִל חֲכָמוֹת.

{משל א'} אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן לְכַפֵּר תְּלוּי בְּאֵירוֹ שֶׁל בַּיִת, מִי שֶׁטִּפֵּשׂ אֹמֵר מִי יָכוֹל לְהוֹרִיד אֶת זֶה, מִי שֶׁפָּקַח אֹמֵר וְלֹא אַחַר תְּלֹאוֹ, אֲלֵא מִבֵּיא שְׁנֵי קָנִים וּמִסְפֵּקוֹן זֶה לְזֶה וּמוֹרִידוֹ. כִּד מִי שֶׁטִּפֵּשׂ אֹמֵר מִי יָכוֹל לְלַמֵּד תּוֹרָה שֶׁבְּלִבּוֹ שֶׁל חָכֵם, מִי שֶׁפָּקַח אֹמֵר וְהוּא לֹא מֵאַחַר לְמַדָּה, אֲלֵא הַרִינִי לוֹמֵד שְׁתֵּי הַלְכוֹת הַיּוֹם וְשְׁתֵּים לְמַחֵר עַד שֶׁאֲנִי לוֹמֵד אֶת כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה. {משל ב'} אָמַר רַבִּי לִוִּי מְשַׁל לְטָרְסָקֵל נְקוּב שֶׁשָּׂכַר בְּעֵלְיוֹ פּוֹעֲלִים לְמִלְאָתוֹ, מִי שֶׁטִּפֵּשׂ מֵהוּ אֹמֵר, מֵה אֲנִי מוֹעִיל, מְכַנִּיס בְּזוֹ וּמוֹצִיא בְּזוֹ, מִי שֶׁפָּקַח מֵהוּ אֹמֵר, וְלֹא שָׂכַר כָּל חֲבִית וְחֲבִית אֲנִי נוֹטֵל. כִּד מִי שֶׁהוּא טִפֵּשׂ מֵהוּ אֹמֵר מֵה אֲנִי מוֹעִיל לְלַמֵּד תּוֹרָה וּמְשַׁפְּחָה, מִי שֶׁהוּא פָּקַח מֵהוּ אֹמֵר וְלֹא שָׂכַר יִגְיַעַה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹתֵן.

המשל הוא אותו משל, רק בשתי צורות סיפורים. נספר את המשל בשפה שלנו :

אדם נכנס לאולם בגובה 50 מטר, ורואה לחם על התקרה.

אומר החכם לטיפש : "בוא ונוריד את הלחם !"

"מה להוריד ?! 50 מטר גובה, איך תגיע לזה ?!"

אמר לו החכם : "הרי מישוהו תקע את זה שמה, זה לא בא מעצמו. בוא ננסה להוריד את זה"

"אתה יודע מה זה להביא סולם 50 מטר !! אין סיכוי !!"

הטיפש הלך הביתה ... ומה עשה החכם !?

הביא סולם וטיפס לאט לאט עד שהגיע !

המשל השני :

הולכים שנים על גדת הנהר. פוגש אותם בן אדם : "אתם מחפשים עבודה ?"

"כן"

"יש כאן שתי חביות ריקות. אני רוצה למלאות אותם ממי הנהר. אבל יש עוד דבר אחד, אתם ממלאים את החבית מהספלים שאתן לכם בלבד !"

"כמה אתה משלם ?!"

"300 ₪ ליום".

"מתי מתחילים ?!"

"עכשיו !"

התחילו לעבוד ... תוך כדי עבודה, התברר להם שהחבית מחוררת !

אמר הטיפש לחכם : "תגיד לי אתה נורמלי, כל היום נעבוד לחנים ?!"

אומר לו החכם שבטיפשים: "מה אכפת לך מה אתה קולט ומה לא!! בסוף השיעור תקבל את השכר שלך!! מה אכפת לך אם הכל נשפך!! תעשה מה שאתה יכול!!"

אמר לו החכם: "מה אכפת לך, בסוף היום אתה מקבל 300 ₪!! הוא אמר לך להכניס לחבית הזאת!!"

נשאלת השאלה – מה בא המשל הזה לומר לנו?

כך מבאר המאור שבתורה את שני המדרשים האלה, ולאור הדברים הוא מסביר דבר נוסף:

אומר הספר המאור שבתורה – בא המשל להסביר לנו, את תחילת דרכם של שני סוגי אנשים בלימוד התורה:

אתם בטח מכירים את הסיפור הבא:

שני בני אדם בני 60, חזרו בתשובה והחליטו שהם רוצים לגדול ולהתמיד בלימוד התורה.

הלכו השנים לגאון הגדול ר' חיים קנייבסקי שליט"א.

פעם ילד אחד בא הביתה עם תעודה שכולה 'בלתי מספיק', חוץ מזמרה 'טוב מאוד'. הוא פחד מאבא שלו פחד מות, זה לא כמו היום, שההורים מפחדים מהילדים ☺

אמר החכם לטיפש: "תיכנס אליו ותשאל אותו מה שאתה רוצה, תראה איך הוא עונה לך על הכל!!"

הוא מגיע לאבא שלו: "אבא, קיבלתי את התעודה"

נכנס אליו הטיפש ושאל: "כמה פעמים כתוב אביי בש"ס? "

"נו, תתחיל לקרוא ..."

"362"

"תורה – בלתי מספיק" ... מרים את הידיים על הראש, מחשש לבומבה ...

"כמה פעמים כתוב רבה? "

"268"

"משנה – בלתי מספיק" ... מרים את הידיים על הראש, מחשש לבומבה ...

אמר הטיפש לחכם: "תגיד, אתה חושב שאני יכול להיות כמוהו!! בחיים לא! גם אם אלמד 2000 שנה, אין סיכוי! חבל על המאמץ"

וככה אחרי כל מקצוע ומקצוע ... הוא מכיר את אבא שלו, יש לו חגורה 7 צול, אין לו בעיה להוריד לו אותה על הגוף שצריך ☺

אמר לו החכם: "אתה חושב שהוא נולד ככה!! הוא לקח 'סולם' – עוד שתי הלכות בכל יום ... עוד שתי משניות ביום ... עוד דף גמרא ביום ... עוד פרק ... צריך רק להתחיל!!"

מגיע הילד לזמרה – "טוב מאוד" ... הוא מחייך, מוריד את הידיים מהראש ... ברוך ה' הוא במקלה של הרב רובין ☺

המשל השני, מדבר על שני טיפשים. הראש שלהם לא תופס כלום.

לאחר בכי של שתי דקות, הוא ניגש לאבא שלו: "אבא, כל התעודה 'בלתי מספיק', לא עשית לי כלום. אחד 'טוב מאוד' הכנסת לי מכות!!"

הם מגיעים ליד הנהר (התורה נמשלה למים) "בקשה אדוני, רוצים לעבוד!!"

אמר לו האבא: "עם כזאת תעודה, עוד היה לך כח לשיר!!" ☺

"כן"

מספר המדרש {תנחומא, פרשת וילך, אות ב} - אָמַר אֱלֹהֵינוּ זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָהּ, פֶּעַם אַחַת הֵייתִי מְהַלֵּךְ בְּדֶרֶךְ וּמִצְאָתִי אָדָם אָחָד, וְהִנֵּה מַלְעֵיג לִי וּמִתְלוֹצֵץ בִּי. אָמַרְתִּי לוֹ, מָה אַתָּה מְשִׁיב לְיוֹם הַדִּין אַחַר שְׁלֹא לְמַדְתָּ תוֹרָה. אָמַר, יֵשׁ לִי לְהִשִּׁיב, בִּינָה וְדַעַת וְלֵב שְׁלֹא נִתְּנוּ לִי מִן הַשָּׁמַיִם. אָמַרְתִּי לוֹ, מָה מְלַאכְתָּךְ. אָמַר לִי, צִיד עוֹפוֹת וְדָגִים אֲנִי. אָמַרְתִּי לוֹ, מִי נִתֵּן לְךָ דַּעַת וְלֵב לִיקַח פִּשְׁתָּן וְלִטְוֹתוֹ וְלֶאֱרֹגוֹ וְלַעֲשׂוֹת הַמְּצוּדוֹת וְלִקְחַת בָּהֶן דָּגִים וְעוֹפוֹת וְלִמְכָרָם. אָמַר לִי, בִּינָה וְדַעַת שֶׁנִּתְּנוּ לִי מִן הַשָּׁמַיִם. אָמַרְתִּי לוֹ, לִיקַח אֶת הַפִּשְׁתָּן לְאֶרֶג וְלִטְוֹת וְלִקְחַת הַדָּגִים וְהַעוֹפוֹת, נִתְּנוּ לְךָ בִּינָה וְדַעַת. אֲבָל לִקְנוֹת אֶת הַתוֹרָה לֹא נִתְּנוּ לְךָ בִּינָה. וְכֵתִיב: כִּי קָרוֹב אֵלֶיךָ הַדְּבָר מֵאֵד בְּפִיד וּבִלְבָבְךָ לַעֲשׂוֹתוֹ (דברים ל, יד). מִיֵּד הָרָהַר בָּלְבוּ וְהָרִים קוֹלוֹ בְּבָכִי. אָמַרְתִּי לוֹ, בְּנִי, אֵל יָרַע לְךָ, שֶׁכָּל בְּאֵי הָעוֹלָם פִּינּוֹן שְׂפָאִין וְנִמְשָׁכִין מִן הַתוֹרָה, מוֹכִיחִין עֲלֵיהֶם, שְׁנֹאֲמַר: וּבִשׁוֹ עוֹבְדֵי פִשְׁתִּים שְׂרִיקוֹת וְאֲרָגִים חוֹרֵי (ישעיה יט, ט), וְעֲלִיו וְעַל פִּיּוֹצָא בּוֹ וְעַל הַדּוֹמִין לוֹ וְעַל הָעוֹשִׂין כְּמַעֲשֵׂיו. וְאַחֲרֵית דְּבָר, יָרְאֵת ה'. וְעוֹשִׂין בְּאַמְנֹנָה, בּוֹ מוֹנֵה מְלַאכְתּוֹ וְרְאוּי לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא.

לכאורה, מה אומר כאן המדרש?

"בבקשה להעביר את המים האלה לתוך החבית"

הם מנסים, אבל הכל מחורר. למה הכוונה?

אדם יושב בשיעור. שעה-שעה וחצי. בסוף השיעור אתה שואל אותו: "מה הבנת?!"

☺ (כלום)

"שעה וחצי ישבת בשיעור, מה הבנת?!"

"תאמין לי, לא הבנתי..."

"איך לא הבנת?!!!"

"כי אני מסננת" – נכנס בחור אחד, יוצא בחור שני!

אומר אותו אדם: "אם ככה, אין לי מה לבוא לשיעורים. בין-כה אני לא קולט שום דבר..."

בא אותו אדם ואומר לאליהו הנביא : "אין לי שכל ללמוד תורה, איך אתה משווה לימוד תורה עם לדוג דגים?!"

אומר לו אליהו הנביא יסוד נורא :

על גדת הנהר יושבים חמשה דייגים. לכל אחד יש בדלי, מספר אחר של דגים שהצליח לדוג.

"תגידי לי, למה דוד הצליח לדוג 10 דגים, שלמה 5 דגים ומשה רק דג אחד?!! כולם ישבו ליד אותו נהר"

אמר לו אליהו : "אתה עושה רק פעולה אחת – זורק את החֶכָה. כמה דגים תצליח לדוג?!! אין לך שליטה על זה. רק הקב"ה שולט בזה!!"

אומר הקב"ה : "את אותו הדבר תעשה בבית המדרש. כנס ותלמד. כמה 'דגים' תצליח לדוג, זה לא עסק שלך. זו לא תשובה שאין לך שכל! אם הקב"ה ברא אותך בלי שכל, תלך לשמוע שיעור בלי שכל!!"

אם אלה הם פני הדברים, נוכל בע"ה להבין יסוד נפלא :

לכל אורך הדרך, הולך משה רבינו באותו קו.

אומר לו הקב"ה : "אתה תעשה מה שאתה יכל, ואני אמשיך את השאר"

בואו נביט על מכת שחין :

אומרת התורה (שמות ט, ח) **וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן קְחוּ לָכֶם מֵלֶא מִכַּנְּיֹכֶם פֶּיִחַ כַּבָּשׂן וְזָרְקוּ מֹשֶׁה הַשְּׁמִימָה לְעִינֵי פְרָעָה.**

אומר רש"י - זורקו משה. כל דבר הנורק בכח אינו נורק אלא ביד אחת. הרי נסים הרבה, אחד שהחזיק קמצו של משה מלא חפנים שלו ושל אהרן. ואחד שהלך האבק על כל ארץ מצרים.

נשאלת השאלה – אם זה היה בדרך נס, למה משה צריך לזרוק את זה בכח וביד אחת?!! הרי גם אם יזרוק בכח וביד אחת, זה לא יוכל להתפזר בכל ארץ מצרים!

אומר השפתי חכמים – "הואיל וזה נס היה שהלך למרחוק א"כ למ"ל למשה לזרוק בכח ובידו א' יותר היה הנס גדול בהלכו למרחוק אם היה זורק בשתי ידיו ושלא בכח וי"ל דאינו ר"ל דהנס היה שהלך למרחוק ושה נסבב ע"י שזרקו בכח אלא ר"ל שהנס היה מה שקומץ אחד שהוא מעט אבק היה די בו להתפשט על כל ארץ מצרים והזריקה בכח ע"י שהחזיק קמצו מלא חפנים שלו ושל אהרן אינו ענין לנס זה אלא הוא נס בפ"ע ולפמ"ש לעיל דרש"י דייק ממלת השמימה שזרק משה בכח יתורץ ג"כ קושיא זו דכיון שהכתוב מלמדנו במלת השמימה שזרק בכח א"כ בודאי זרקו ביד אחד שלא סמך על הנס"

אומרת הגמרא {מסכת ברכות נד, ב} - אבן שבקש עוג מלך הבשן לזרוק על ישראל גמרא גמירי לה אמר מחנה ישראל כמה הוי תלתא פרסי איזיל ואיעקר טורא בר תלתא פרסי ואישדי עליהו ואיקטלינהו אזל עקר טורא בר תלתא פרסי ואייתיה על רישיה ואייתיה קודשא בריך הוא עליה קמצי ונקבוה ונחית בצואריה הוה בעי למשלפה משכי שיניה להאי גיסא

ולהאי גיסא ולא מצי למשלפה והיינו דכתיב {תהילים ג-ח} **שני רשעים שברת וכד' שמעון בן לקיש דא"ר שמעון בן לקיש מאי דכתיב שני רשעים שברת אל תקרי שברת אלא שרבת משה כמה הוה מה היה גובהו? עשר אמות שקיל נרגא לקח מקל בר עשר אמין בגובה עשר אמות שוור עשר אמין וקפץ עשר אמות ומחייה בקרסוליה וקטליה הגיע לקרסולו של עוג, והרגו.**

שמעתם פעם, על מישהו שקיבל מכה בקרסול ומת?!

לא.

נשאלת השאלה - בשביל מה צריך לקפוץ?!

אמר הקב"ה :

אתה בגובה 10 אמות – מצב נתון.

הקרש הכי גדול שיש לך באורך 10 אמות – מצב נתון.

לקפוץ 10 אמות אתה גם יכל.

"אבל אני יכל להגיע לו רק עד הקרסול, איך אהרוג אותו?!"

"תגיע לקרסול, לא ביקשתי יותר מזה. את השאר אני עושה!"

אותו יסוד מופיע גם בדברי רש"י {תחילת פרשת במדבר} :

אומרת התורה {במדבר ג, יד} **וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי לֵאמֹר: {טו} פֶּקֶד אֶת בְּנֵי לִוִּי לְבֵית אֲבֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם כָּל זָכָר מִבֶּן חֹדֶשׁ וּמַעְלָה תִּפְקְדֵם: {טז} וַיִּפְקֹד אֹתָם מֹשֶׁה עַל פִּי ה' כַּאֲשֶׁר צִוָּה.**

אומר רש"י - על פי ה'. אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא היאך אני נכנס לבתי כלם ולתוך אהליהם לדעת מנין יונקיהם. אמר לו הקדוש ברוך הוא עשה אתה את שלך ואני אעשה את שלי. הלך משה ועמד על פתח האהל והשכינה מקדמת לפניו, ובת קול יוצאת מן האהל ואומרת כך וכך תינוקות יש באהל זה, לכך נאמר על פי ה'.

נשאלת השאלה – אם בת קול אומרת, בשביל מה הוא צריך ללכת לפתח האהל?!

ללכת אתה יכל, להיכנס לאוהל אתה לא יכל. "תעשה מה שאתה יכל ואת השאר אני עושה!"

אותו יסוד מופיע בבעוז :

מגיעה אליו רות המואביה... {רות ג, ח} **וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה וַיִּחְרַד הָאִישׁ וַיִּלְפַּת וְהִנֵּה אִשָּׁה שֹׁכֶבֶת מַרְגְּלָתוֹ: {ט} וַיֹּאמֶר מִי אַתְּ וַתֹּאמֶר אֲנֹכִי רֹת אֲמִתְךָ וּפְרִשְׁתְּ כַנְּפֶךָ עַל אֲמִתְךָ כִּי גֹאֵל אֶתְּה.**

אומר המדרש {רות רבה, פרשה ז, אות ז} - **ובעז עלה השער וישב שם והנה הגאל עבר אשר דבר בעז (רות ד, א), מה לאחורי תרעא הנה קאים מה, הוא היה מאחורי הדלת!! אמר רבי שמואל בר נחמן, אפלו היה בסוף העולם הטיסו הקדוש ברוך הוא והביאו לשם, כדי שלא יהא אותו צדיק יושב ומצטער מתוך ישובו.**

אמר רבי ברכיה, כך דרשו שני גדולי עולם, רבי אליעזר ורבי

מעידה התורה, שראובן רצה להציל את יוסף. אלמלא היתה התורה מעידה על כך, היה מעשה האחים ומעשה ראובן אותו דבר.

אומרת הגמרא {מסכת פסחים נד, ב} - ת"ר שבעה דברים מכוסים מבני אדם אלו הן יום המיתה ויום הנחמה ועומק הדין ואין אדם יודע מה בלבו של חברו ואין אדם יודע במה משתכר ומלכות בית דוד מתי תחזור ומלכות חייבת מתי תכלה.

העיד הקב"ה: "אני מעיד, שהוא רצה להשיב אותו הביתה!"

אומר האור החיים הקדוש - ויצילהו מידם. פ"י לפי שהאדם בעל בחירה ורצון ויכול להרוג מי שלא נתחייב מיתה משא"כ חיות רעות לא יפגעו באדם אם לא יתחייב מיתה לשמים, והוא אומרו ויצילהו מידם פ"י מיד הבחירי ובוזה סתר אומרו ונראה מה יהיו חלומותיו וגוי' כי הבחירה תבטל הדבר ואין ראיה אם יהרגוהו כי שקר דבר: **לא נכנו נפש.** פירוש להדיא אלא נהיה גורמים לו מיתה, והוא אומרו אחר כך **אל תשפכו דם השליכו** וגוי', זו היתה טענתו להם, והוא טעמו כמסע עמו שהוא להצילו להשיבו אל אביו כי ידע נאמנה כי חית השדה השלמה לו ולא ירעו ולא ישחיתו הנחשים והעקרבים בזרע יעקב, גם לא יעכבו שם למות ברעב וכמו שכן תמצא שתכף וישב ראובן אל הבור שחזר אליו להוציאו מהבור.

שואלים המפרשים - איזה חשבון עשה ראובן ?

אמר ראובן: "מה הפעולה שכרגע אני יכל לעשות !! אם האחים ילכו להרוג אותו, הוא ימות בתוך דקה. אבל אם אזרוק אותו לתוך הבור, ארוויח לפחות את דחיית הריגתו"

אומרים חז"ל במדרש פליאה - {שיר-השירים ז, יד} הדודאים נתנו ריח ועל פתחינו כל מגדים. הדודאים נתנו ריח זה ראובן שהציל את יוסף מבור. ועל פתחינו כל מגדים זה נר חנוכה.

נשאלת השאלה - מה הקשר בין ראובן לחנוכה ?

אומרים רבותינו - אותה שאלה שהיתה לראובן, היתה גם לחשמונאים :

החשמונאים נכנסו למקדש ומצאו פח שמן חתום בחותמו של כהן גדול. היה להם ויכוח מה לעשות - האם מדליקים ביום הזה פח שמן ליום אחד, ולאחר מכן ממתנינים שבעה ימים עד שיגיע שמן חדש. או כדאי לחכות שבעה ימים, ואז להדליק ברצף ?

אמרו החשמונאים - בואו ונעשה כראובן. אם אפשר להדליק עכשיו, נדליק עכשיו והקב"ה יעזור !

זה היסוד שלמדנו מפרשת השבוע.

פתחנו בבתינו בת פרעה שהתארכה ידה. היא עשתה מה שיכלה, והקב"ה סייע לה.

הפרשה מסתיימת במשה רבינו. אמר לו הקב"ה: "**עסק בנידך ואתה מראה להעמידו והוא עומד מאלינו**" {תנחומא} - תעשה מה שאתה יכל, ואני ממשיך !

יהושע, רבי אליעזר אומר בעז עשה את שלו, ורות עשתה את שלה, ונעמי עשתה את שלה, אמר הקדוש ברוך הוא, אף אני אעשה את שלי.

אם כל אחד עושה את מה שהוא יכל, הקב"ה משלים את השאר !

רעיון נוסף מופיע בדברי הגמרא :

אומרת הגמרא {מסכת יומא לח, א} - ניקנור נעשו נסים לדלתותיו: ת"ר מה נסים נעשו לדלתותיו אמרו כשהלך ניקנור להביא דלתות מאלכסנדריא של מצרים בחזירתו עמד עליו נחשול שבים לטבעו נטלו אחת מהן והטילו לים ועדיין לא נח הים מזעפו בקשו להטיל את חברתה עמד הוא וכרכה אמר להם הטילוני עמה מיד נח הים מזעפו והיה מצטער על חברתה כיון שהגיע לנמלה של עכו היתה מבצבצת ויוצאה מתחת דופני הספינה ויש אומרים בריה שבים בלעתה והקיאנה ליבשה ועליה אמר שלמה {שיר השירים א-יז} קורות בתינו ארזים רהיטנו ברותים אל תיקרי ברותים אלא ברית ים לפיכך כל השערים שהיו במקדש נשתנו להיות של זהב חוץ משערי ניקנור מפני שנעשו בו נסים ויש אומרים מפני שנחושתן מוצהבת היתה ר' אליעזר בן יעקב אומר נחשת קלוניאת היתה והיתה מאירה כשל זהב.

מה אפשר לעשות כדי להשתיק את הים !! שום דבר !

הדבר היחיד שאפשר לעשות, זה להוכיח מסירות נפש - תשכב על הדלת, תראה כמה זה חשוב לך !

אם עשית מה שאתה יכל, אומר הקב"ה: "אני אמשיך את השאר!"

אם אלה הם פני הדברים, נוכל בע"ה להבין יסוד נפלא :

קראנו בשבוע שעבר את פרשת שקלים.

אומר המדרש {תנחומא, כי תשא, אות י} - מחצית השקל. על שחטאו בשש שעות בחצי היום, נתנו מחצית השקל שהוא ששה גרמיסין. רבי יוחנן אמר: על שעברו על עשרת הדברות, לפיכך יתן כל אחד ואחד עשרה גרה שהיא מחצית השקל. רבי שמעון בן לקיש אמר: לפי שמכרו בכורה של רחל בעשרים קסף ונטל כל אחד ואחד מטבע, לפיכך יתן כל אחד ואחד מטבע.

נחזור לפרשה שעוסקת במכירתו של יוסף הצדיק :

שמעון ולוי רואים את יוסף מגיע - {בראשית לז, יט} **ויאמרו איש אל אחיו הנה בעל החלמות הלזה בא.**

מה הם רוצים לעשות לו ? להרוג אותו, שנאמר {שם, כ} **ועתה לכו ונהרגו ונשליכוהו באחד הברות ואמרנו חיה רעה אכלתהו ונראה מה יהיו חלמתיו.**

אומרת התורה {כא} **וישמע ראובן ויצלהו מידם ויאמר לא נפנו נפש: {כב} ויאמר אלהם ראובן אל תשפכו דם השליכו אתו הבור הזה אשר במדבר ויד אל תשלחו בו למען הציל אתו מידם להשיבו אל אביו.**

הדברים כתובים במפורש, בספר חובת הלבבות {שער חשבון הנפש} : {הנפש}

כותב חובת הלבבות {שער חשבון הנפש, כלל כ"א} - והאחד ועשרים, חשבנו עם נפשו על מה שיש ביכלתו ממעשה העבודה ולהרגיל בה ולהתמיד עליה וירוף וחרץ לעשותה ער שתשוב לו למנהג. ואח"כ ישתדל להוסיף על מה שיש ביכלתו ויכסוף לו בלבו ויעלה אליו במחשבתו וישאל מהאל לעזרו ולאמצו על יותר ממה שיש ביכלתו מן הידיעה והמעשה בלב ומצפון נאמן. וכשיתמיד על זה ימציא לו הבורא בקשותיו ויפתח לו שערי ידיעתו ויחזק שכלו ואבריו לעמוד במצותיו אשר למעלה מיכלתו מדרגה אחר מדרגה כמ"ש (ישעיה מח) אני ה' אלהיך מלמדך להועיל מדריךך בדרך תלך. והדמיון בזה במלאכות והלמוד כי הלומד מלאכה בהתחלתה יעשה מחלקיה כפי בינתו ופחות ממה שביכלתו ... וכן בעל מעשה העבודה אם ישתדל וימהר ויחרץ לעשות מה שיש ביכלתו יעזרהו האלהים לעשות מה שהוא למעלה מיכלתו אשר הוא הפרי העליון והטובה הנכבדת מאת האלהים על סגולתו

ואנשי אהבתו בעוה"ז, כמו שארז"ל כל המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר ואמר החכם (קהלת ב) כי לאדם שטוב לפניו וגו' ואמרו חז"ל תורה מביאה לידי מעשה מעשה מביאה לידי זהירות זהירות מביאה לידי זריזות זריזות מביאה לידי פרישות פרישות מביאה לידי נקיות נקיות מביאה לידי טהרה טהרה מביאה לידי חסידות וחסידות גדולה מכלם שנאמר (תהלים פט) אז דברת בחזון לחסידיך וגו'. ואם יתעלם ממה שיש ביכלתו ויקל במה שיש בכחו תרחק עזרת האלהים ואמצתו ממנו כמ"ש (משלי טו) רחוק ה' מרשעים ואמר (ישעיה נט) עונותיכם היו מבדילים וגו'.

מסיימים את חודש אדר א', נכנסים בס"ד לאדר ב'. סיימנו ארבע וחצי פרשיות שעסקו במלאכת המשכן. מאות פסוקים, אלפי מילים שעוסקים במלאכת המשכן. כל זה למה?! כדי לעורר בנו את הכמיהה הגדולה לבנין בית המקדש!

חודש אדר נקרא בשמו, אומרים חז"ל, כי הקב"ה יורד אלינו לדור עמנו. מסיימים את חומש שמות וניגשים בס"ד לחומש 'תורת כהנים'.

יזכנו הקב"ה לראות בבניין בית המקדש במהרה בימינו אמן ואמן !!!